

OBIČAJNIK

župe Valpovo

PREMA PRAKSI DO 1933. GODINE : Napisao valpovački župnik prečasni dr Marko Baličević, a kapelan je bio velečasni Stjepan Bäuerlein; Dekan je bio prečasni Ladislav Charvaty koji je župnikovao u Petrijevcima. Iza smrti dekana Charvatiya, prečasni dr Marko Baličević je postao dekan valpovačkog dekanata za biskupa dr Antuna Akšamovića.

OBIČAJNIK je ponovljen od 1956. godine po župniku i dekanu valpovačkom prečasnom dr. Đuki Mariću.

I. DIJELJENJE SAKRAMENATA

1. Sveto krštenje: Obavlja se prema dijecezanskom obredniku. Obučen u roketu stane na podijum u sakristiji. Kuma razveže kapicu i košuljicu djeteta i drži ga na desnoj ruci. Kod djeteta, kojemu je dano narodno ime daje se i ime kojega sveca. Ostalo prema obredniku. Krsti se samo u Valpovu. (Kuma treba da dade 5 dinara krstitelju.).
2. Sveta ispovijed: Ispovijeda se samo u ispovijedaonici. Običaj je da velečasni g. kapelan ide ispovijedati svakim danom prije svoje svete mise, t. j. oko 7.00 sati, a župnik poslije svete mise. Gospoda kapelani u otvorene ispovijedaonice a župnik u zatvorenu. Kapelani ispovijedaju i po misi. Za vrijeme zornica se ide ispovijedati u ½ 6 sati. Kada su dva kapelana ide običnim danima jedan prije, a drugi poslije svete mise ispovijedati.
3. Sveta pričest : Podjeljuje je svaki dan pod svetom misom u ¼ 8 sati, ili poslije svete mise, ako sveta misa nije kod glavnog oltara. Pod svetom misom se dijeli latinski, a izvan svete mise hrvatski. Kod dijeljenja svete pričesti drži ministrant ili zvonar patenu za pričest.
4. Zadnja pomast: U Valpovu se ide u roketi, a zvonar nosi lampu i zvonce. Po mogućnosti treba obaviti proviziju u jutro posije svete mise. Ako je vrijeme lijepo ide se otkrivene glave, a u slučaju nevremena u biretu. Kod bolesnika se sve obavlja prema dijecezanskom obredniku. Na povratku kući nosi zvonar sve stvari. Ako je bolesnik na salašima dužni su ukućani doći s kolima. Na sela se nosi popudbina – oculta – na ulazu u selo skine i svećenik i kočijaš šešir.

Napomena: U novije vrijeme nosi se oculta i u Valpovu. Ide sam svećenik. – Dopisao župnik dr Đuka Marić iza 1956. godine.

5. Ženidba: Običaj je da se svi župljani vjenčaju u Valpovu. Samo prigodom svete mise može se vjenčati, iznimno u selima. Prije vjenčanja imaju kumovi prije vjenčanja doći u kancelariju i uplatiti taksu i doprinijeti potrebite otpusnice za vjenčanja. Vjenčanje se obavlja pred velikim oltarom. Svećenik izlazi obučen u roketu i štolu sa križem u ruci i obavlja sve po obredniku. Zvonar mora postaviti na oltar tacnu za blagoslov prstena. Kod zakletve drži svećenik križ, a zaručnici jedan po jedan za njim izgovaraju formulu metnuvši tri prsta na križ. Prije i poslije zakletve poljube križ. Taksa je 30 dinara. Ako se vjenčaju poslije 5 sati onda 50 dinara.

II. POKOP

Prije pokopa dužni su ukućani doći najaviti mrtvaca i donijeti razglednicu od mrtvozornika. Odmah kod prijave plate taksu za pokop i za zvona. (Taksu za kantora imaju položiti kod kantora i odmah ga obavijestiti

o času pokopa). Za pokop, koji ide do groblja dužni su poslati kola. Čas pokopa je po običaju prije podne u 11 sati, a po podne u 4 sata. Zvonar je dužan prirediti paramenta za svećenika i za ministrante. Oblači se u kući pokopa. Tamo ministranti uzmu žari za kandilo. Dok se mrtvac opjeva stane svećenik tako, da gleda u kuću. Škrinja je pred njim i postavljena tako, da su noge pokojnika prema izlazu iz dvora. Nakon opjeva dok svećenik moli Očenaš (na glas) poškropi i okadi škrinju. Prije nego sprovod krene rekne poluglasno : Pođimo u miru!.

Na ulazu u groblje poškropi škrinju i počne pjevati: „ U rajske dvore“... Kod groba počne pjevati: „Pokoj vječni“ ... i poškropi grob i govori: „Blagoslovljen bio ovaj grob, ovdje je pokoj moj ... i odmah Gospodine pomiluj i moli na glas Očenaš; dok moli poškropi škrinju (ne kadi se !); Zatim svrši molitve i baci zemlje na škrinju i na koncu kaže: Pomolimo se za pokojnika, te moli Očenaš. Škrinja stoji povrh groba na prečkama dokle god se ne svrši sav obred. Kod kola se skine svećenik i ministranti i idu kući.

Pokop djece do križa: Običaj je da se djeca prate ovako: S ove strane Karašice se dijete u kući opjeva i prati do križa kod vatrogasnog spremišta. Tamo se dijete položi pred križ i obavi se sve kao kod groba.

S one strane Karašice prati se iz Florijanove i Miholjačke ulice do istog križa, a iz drugih ulica do krajnje kuće, a sa Slatina do Pihlerovog salaša, te se škrinja položi na klupu i obavi se kao i gore. Ako je pokop ovako opisan, ne dolaze kola po svećenika.

Pokop djece do groblja: Ako roditelji žele da se dijete prati u groblje onda se ide u plaštu (bijelom) i sa ministrantima. Zato moraju poslati kola i platit istu taksu kao i kod odraslog pokopa. U tom slučaju zvone sva zvona kao i kod odraslog, i to se zvonjenje uvijek plaća.

Takse za pokop: Sa plaštom 40 dinara; Bez plašta 30 dinara; Do križa 20 dinara.

Takse za zvonjenje: Svaki član 10 dinara (dodani tekst iza 1956.: 1. i zadnji član ne plaća – pratnja). Za svakog valpovčana je – oglas i pratnja badava.

POKOP NA SELIMA

Djeca se redovito ne prate, župljani ih sami pokopaju i zato ne plaćaju nikakvu taksu. Kad je pokop odraslog, onda se redovno, ali samo na želju župljana, opjeva grob djeteta i to po obredniku za pokop djece sve ono što se pjeva u kući gdje mrtvac leži, samo se na koncu doda: Pokoj vječni ... i poškropi se grob. Za ovaj opjev dobiva svećenik peškiri ili 10 dinara.

Pokop odraslih je kao i u Valpovu, samo redovno bez plašta. Taksa za pokop je ista i za Valpovo i za sela. Kola moraju poslati. Ako dobije svećenik peškiri ili svijeću to je njegovo. Seljani uplaćuju kod prijave mrtvacu taksu za pokop u uredu, a taksu za zvona kod svojih crkvenih starješina. Ako je blato svećenik se do groblja vozi kolima i pjeva psalam. Taksa za pokop je kao i u Valpovu.

Pokop u Belišću je posve isti kao i u Valpovu i po taksi i po obredu. U Belišću je običaj i djecu uvijek pratiti do groblja. Taksa za dječji pokop je ista kao i za odrasli pokop. Ako plate zvonjenje u Valpovu, plaćaju svaki član – oglas i pratnju. Ako je pokop sa ciglane plaćaju dvostruku taksu, osim ako se prati vlakom onda jednostavnu. Ako se mrtvac nosi u Valpovo, plaćaju dvostruko.

III SVETA MISA

- a) **U obične dane** je župska sveta misa u 7,15 sati, velečasni g g. kapelani služe u 7 sati. Ako je u 7,15 pjevana sveta misa zvoni se u tričetvrt sedam srednjim, u 7 malim, a u 7,15 sa oba zvona. Ako je u

7,15 tiha sveta misa zvoni se u 7 sa srednjim, a u 7,15 sa srednjim i malim zvonom. Kad izlazi svećenik oltaru u 7 sati ne zvoni ministrant sa zvoncem pred sakristijom, a pod misom tiho zvoni. Poslije mise mole se tri Zdravo-Marije na glas, jedino ako je u 7,15 pjevana misa tiho se mole. Ako su navještena dva rekvijema ili dvije pjevane mise onda je prva u $\frac{3}{4}$ 7 sati a druga u 7,15 sati.

b) Libera iza rekvijema: Poslije otpjevanog rekvijema ide svećenik u sakristiju i skinje kazulu a obuče plašt te sa pacifikalom u ruci i biretom na glavi izlazi k tumbi. Jedan ministrant nosi križ a drugi kadionicu i tamjan. Pred oltarom svi pokleknu i idu tumbi. Ministrant sa križem obilazi tumbu ispred oltara svetog Josipa i stane prema tumbi okrenut između prve dvije klupe. Drugi ministrant i svećenik idu prema oltaru svetog Ivana i tu stanu, svećenik u sredinu a ministrant na desno njemu. Svećenik postavi na tumbu pacifikal okrenut prema sebi a ministrant ostavi tamjan na ogradi (kamenom prigratku koji je dijelio svetište od lađe koji je u obnovi uklonjen). Ovako stoje dok cantor (pjevač) ne otpjeva Libera. Kad se zadnji puta opetuje: „ ... oslobodi me Gospodine!“, ide ministrant po tamjan i preda svećeniku. Svećenik stavi tamjan u kadionicu, blagoslovi i odmah pjeva: „Gospodine pomiluj“, te od ministranta primi svetu vodu i škropi triput tumbu a cantor moli na glas Očenaš, kojega je svećenik intonirao. Poškropivši tumbu od strane oltara svetog Ivana obilazi ju svećenik i pred velikim oltarom u sredini poklekne, a biret (crna četvrtasta svećenička kapa sa gombom u sredini – složiva je) nosi u ruci, zatim triput poškropi s druge strane i obilazeći tumbu nakloni se križu što ga lijevi ministrant drži u rukama. Isto ovako čini i dok kadi. Poslije kađenja obavlja sve kako je navedeno u dijecezanskom molitveniku: vijenac za opjev groba. Na koncu još nadoda poluglasno: „Duša njegova i duše svih pravovjernih mrtvih počivale u miru“, zatim uzme pacifikal, metne biret na glavu i vraća se u sakristiju pokleknuvši pred velikim oltarom. Dok se pjeva Libera, zvoni zvonar sa dva zvona.

- c) Takse za svete mise:** - tiha misa bez određenog dana 10 dinara
- tiha misa sa određenim danom 15 dinara
  - pjevana misa ili rekvijem 35 dinara

Sve se mise upisuju u župnoj kancelariji i župnik uređuje intencije.

d) Mise u nedjelje i blagdane: Prva je (tiha) misa u 8 sati (školska misa). Pod misom čita se na glas evanđelje. Velika misa je u 10 sati. U 10 sati je prvo propovjed. Svećenik obučen u roketu i štolu ide na propovjedaonicu i kleči dok se pjeva: „Dođi Duše presveti“... Zatim se digno i ovako počne: „Hvaljen Isus i Marija, U ime Oca i Sina i Duha Svetoga, poslušajte riječi današnjeg svetog evanđelja“. Kada svrši čitanje kaže: „Pomolimo se, te klečeći, moli Očenaš i Zdravo Mariju.“ Iza toga počinje propovjed koja treba trajati 20 – 30 minuta. Svršivši propovjed opet moli klečeći Očenaš i Zdravo Mariju. Iza toga se digno i čita prvo ženidbene a onda druge navještaje, kada svrši kaže: „Hvaljen Isus i Marija!“, blagoslovi narod i ide dolje. Velika misa je pjevana. Poslanica i evanđelje se pjeva hrvatski (u obične dane latinski). Iza svršene mise moli se stojeći Anđeo Gospodnji (i molitve za svetu Crkvu). Puk se poškropi svetom vodom i vraća se u sakristiju. *Svake prve nedjelje je misa „Coram sanctissimo“, isto tako i večernjica.*

e) Sveta misa u prvi petak u mjesecu: U 7 sati je pjevana misa „*De Sacratissimo corde*“. Poslije mise coram „Ciborio“, mole se litanije Presvetog Srca Isusovog i posvetna molitva i daje blagoslov sa ciborijem (posuda sa posvećenim hostijama koja se prekrije velumom čineći znak križa a ministrant zvoni malim zvonom).

Poslije mise daju se ljubiti svete moći Svetog Križa i svakom se kaže: „Mir s tobom“!

Ovu misu obično plaćaju članovi bratovštine svetog Ružarija ili Presvetog Srca Isusova. Ova se misa uvijek navijesti.

NB: Običaj je da velečasni g. kapelan ako nema posebnu intenciju služi misu : utorkom kod oltara svetog Antuna; srijedom kod oltara svetog Josipa; petkom kod Srca Isusovog; subotom kod Majke Božje!

IV. VEČERNJICA

- a) **U nedjelju i blagdane** je u 3 sata po podne svećenik obučen u roketu, štolu i plašt, klekne pred oltar. Prvo se pjevaju litanije Lauretanske. Iza litanija, ništa ne moleći se digne te puk pjeva antifonu. Iza antifone pjeva svećenik verzikul, pomolimo se i oraciju. Iza oracije: Pomoć Božja počivala vazda s nama i križa se. Zatim exponira ciborij a dotle se pjeva „Svet, svet,svet, /na riječi:“Volimo smrt podnijeti“... digne se i uzima ciborij i daje blagoslov. Poslije blagoslova deponira ciborij i poškropivši puk ode u sakristiju. Poslije večernjice drži se kršćanski nauk sa djevojkama/. Iza Svet, svet, svet svećenik pjeva klečeći: „O tolika tajna to je“... i „Bogu Ocu „... Iza toga klečeći: „Kruh s neba dao si njima, i stojeći oraciju. Poslije oracije blagoslov s ciborijem i repozicija.
- b) **Večernjica u prvu nedjelju u mjesecu:** Prvo eksponira Sanctissimo. ; Održi se „Coram sanctissimo; Mole se litanije Presvetog Srca Isusovog, a poslije njih otprošnja S. J. nakon toga ustane, pa puk pjeva antifonu, poslije nje verzikul od antifone i odmah oracija, okadi – Sanctissimo (Presveto), poslije oracija, klekne i pjeva „O tolika“ ... zatim „Bogu Ocu“ ... iza toga: „Kruh s neba“ ... i oracija, blagoslov, i repozicija. Poslije te večernjice se daje ljubiti moći svetog križa i govori se: „Mir s tobom“!
- c) **Večernjica u svibnju:** Održava se svaki dan na večer u 7 sati i to isto onako kako u obične nedjelje. Prva i zadnja se drži „Coram Sanctissimo“. U nedjelju se drži samo večernja u 3 sata, umjesto u 7 sati. (Za ove večernjice orguljaš dobiva posebnu nagradu od 200 dinara.)
- d) **Večernjice u listopadu:** Održavaju se u 6 sati navečer. Eksponira (izloži se) se Sanctissimum i okadi te se stavi na stalak, pjeva se „Tantum ergo ... Divnoj dakle!“ . Zatim se moli krunica, poslije se odmah čitaju litanije Lauretanske a iza njih neposredno molitva svetom Josipu i molitva za dobru štampu (tisak). Iza toga se pjeva antifona. Svećenik poslije antifone pjeva verzikul od antifone i oraciju. Klekne iza oracije i pjeva „O tolika tajna to je“... Iza toga pjeva Bogu Ocu i kadi, daje blagoslov i reponira. Poslije repozicije moli Anđeo Gospodnji i to u subotu stojeći, a u druge dane klečeći. Iza Anđeo Gospodnji klečeći moli: „Pomolimo se za pravovjerne mrtve, a zatim Očenaš i Zdravo Mariju, Slava Ocu i nadoda: „Pokoj vječni daruj im Gospodine i duše svih pravovjernih mrtvih počivale u miru!. Krunica se moli: radosna: ponedjeljkom i četvrtkom; žalosna: utorkom i petkom; slavna: srijedom, subotom i nedjeljom.

V. CRKVENA GODINA

A - 1. Advent: Svaki dan su zornice u 6 sati. Zornica prva i zadnja je „Coram Sanctissimo“ pjevana. Ostale su zornice pjevane i pod njima puk pjeva uz orgulje. Poslije zornice moli se Anđeo Gospodnji. U adventu se prije i poslije zornice vjernici ispovijedaju. Velika ispovijed je za valpovčane uoči sv. Tome (bilo je 21. prosinca). Zadnja zornica je dne 23. prosinca. Ako se zornica pjeva uzima se „rorate“ inače „ de die“.

2. BOŽIĆ: Ponoćka se drži u Valpovu i naizmjenice u filijalama Bocanjevci i Bistrinci. Na drugi dan Božića je misa u Bocanjevcima. Na treći dan Božića je misa i klečanje u Bistrincima. Toga dana se blagoslivlja vino u župnoj crkvi i u Bistrincima.

3. Stara godina: U 6 sati je u župnoj crkvi propovijed i večernjica „Coram Sanctissimo.“Čitaju se litanije Imena Isusovog, zatim pjeva antifona, poslije nje verzikul od antifone i oracija (sub una conclusione). Zatim se moli molitva Zahvalnica prema „pečuškom molitveniku“. Iza toga se zapjeva „Tebe Boga hvalimo“...,

nakon što orgulje prestanu, moli se oracija. Iza toga „O tolika tajna to je... i Bogu Ocu“ ... kao kod večernji. Na koncu se moli „Anđeo Gospodnji“... *U 5 sati popodne isto Zahvalna večernjica u dvorskoj kapeli.*

4. Nova Godina: Velika misa je u 10 sati sa „Coram Sanctissimo“: Tog dana je redovno misa u Nardu.

5. Sveta Tri Kralja: / *Napomena: Pazi večernjica je u crkvi gdje se blagoslovi.../*

Uoči sv. Tri Kralja je u 3 sata večernjica i blagoslov vode prema dijecezanskom obredniku. Treba par dana prije zamoliti općinsko poglavarstvo da treba dati donijeti vodu u župni dvor. Treba donijeti 1 kg soli za blagoslov vode. Navečer blagoslivlja velečasni g. kapelan župski dvor. Na sveta Tri Kralja je misa i blagoslov vode u Bocanjevcima. Kola iz Bocanjevaca treba naručiti ranije.

- 6. Na 2. nedjelju poslije Bogojavljenja** je klečanje u dvorskoj kapeli. Radi toga je tamo misa u 8 i u 10 sati, a u župnoj crkvi u 8 i u 9 sati bez propovjedi. Tamo je u 10 sati propovjed i pjevana misa. U 3 sata je tamo večernjica. (Kao na dan klečanja u Valpovu). U župnoj crkvi nema toga dana večernjice. Sanctissimum je izložen od 8 – 3 sata.
- 7. Svijećnica (2. veljače):** U župnoj crkvi je kao redovno misa u 8 i 10 sati. U 10 sati počinje (bez propovjedi!) blagoslov svijeća. Nabavi se oko 50 komada malih svijeća za vjernike te im se podijele za procesiju. Svijeće se daju još učitelju i odbornicima crkvene općine i tutorima. Procesija ide oko crkve. Pod misom drže djevojke zapaljene svjećice na evanđelje i od podizanja do pričesti. Toga dana misa je i blagoslov svijeća u Bocanjevcima. Svijeće za bocanjevačke djevojke (oko 20 komada) ponesu se iz Valpova.
- 8. Sveti Blaž (3. veljače) :** U 7 sati je misa, a poslije mise se blagoslove svijeće za guturanje. Blagoslov grla se obavlja na trobozanu. Ako obavljaju dva svećenika, svaki obavlja samo do polovice trobozana.
- 9. Sveti Valentin (14 veljače)** Klečanje u Nardu.

B - KORIZMA

Pepelnica : U ponoći se oglasi velikim zvonom početak korizme. U jutro je misa u 7 sati. Poslije mise se blagoslovi pepeo (što zvonar pripravi od prošlogodišnjih grančica od Cvjetnice) i pepeli se puk na trobozanu (kao na svetog Blaža). Na Pepelnicu se prekrije slika velikog oltara križem. Svake nedjelje u korizmi se poslije večernjice daju ljubiti moći Svetog križa, a puk za to vrijeme pjeva: Stala plačuć tužna mati i druge korizmene pjesme.

Na Gluhu nedjelju se zamotaju svi križevi plavim platnom.

Uskrsna ispovijed: Na selima traje: - Bocanjevci od srijede do nedjelje (ili kojeg blagdana).

- Bistrinci od srijede do nedjelje (ili kojeg blagdana)
- Nard od četvrtka do nedjelje (ili kojeg blagdana)
- Šag od četvrtka do nedjelje (ili kojeg blagdana)
- Vinograci dva dana
- Marjančaci dva dana

U Valpovu je ispovijed svaki dan prije i poslije mise, a velika ispovijed na Sedam žalosti Majke Božje i na Cvjetnicu. U Velikom tjednu treba ispovijedati bolesne i nemoćne po kućama.

Na Cvjetnicu je u 10 sati blagoslov grančica i procesija oko crkve. Taj dan nema propovijedi. Pod misom u 10 sati pjeva se muka. Obično pjeva onaj svećenik koji služi misu. No ako je moguće neka pjeva drugi sjedeći u klupi za tutore.

Lamentacije: Na Veliku srijedu, četvrtak i Petak se obavlja oficij u crkvi ovako: Zvonar priredi trouglati svijećnjak sa 12 žutih i 1 bijelom svijećom. Na oltar postavi 6 svijeća. Na tepih 4 šibe. Svećenici obučeni u rokete bez štole idu prvo k oltaru, tu izmole tiho Pater noster, Ave i Credo i tada idu pod baldakin i tu sjedeći recitiraju glasno psalme. Na verzikul ustanu. Zatim se pjevaju lamentacije. Pjevaju svećenici i učitelj. Lekcije se drugog i trećeg nokturna recitiraju sa propisanom kvintom. Jedan od svećenika (obično župnik) daje zvonaru znak iza svakog odrecitiranog psalma, da ugasi po jednu svijeću. Iza psalama u laudama (pohvalama), svi se dignu i idu pred veliki oltar i tu stojeći najprije jedan otpjeva antifonu za Benedictus i onda naizmjenice sa učiteljem pjevaju Benedictus, a zvonar stojeći iza oltara na svaka dva stiha gasi po jednu svijeću na oltaru. Iza ponovljene antifone moli župnik Christus factus est pro nobis i klečeći. Iza toga učitelj pjeva, a svećenici recitiraju po jedan stih psalma „Miserere“. Na koncu se izmoli oracija i polako udara šibama po oltaru, a za to vrijeme iznese zvonar goruću bijelu svijeću iza oltara, koju je na antifonu za Benedictus sa trouglatog svijećnjaka ponio iza oltara i postavi na njezino mjesto.

Veliki četvrtak : Sveta misa u 9 sati. Pod misom se posvete 3 velike hostije. Jedna za misu, a druge dvije se stave u poseban kalež, koji se spremi na oltar. Prije „gloria“ se zavežu zvona. Poslije mise se odnese ciborij i dvije posvećene hostije u kaležu u svetohranište na oltar svetog Antuna. Iz monstrance se hostija izvadi. Poslije mise svećenik u albi otkriva oltare. Toga dana treba očistiti monstrancu i spremi Božji grob.

Veliki petak: Služba počinje u 9 sati. Poslije mise drži se propovijed. Poslije propovijedi se u gradskoj kapeli odnose Sanctissimum u Božji grob. Poslije podne u 2 sata ide procesija na groblje. Do groblja se pjevaju litanije Svih Svetih. Na groblju se obavi križni put. Na povratku se moli krunica i pjeva svete pjesme. U četiri sata se moli oficij i pjevaju lamentacije i sve drugo kao na Veliku srijedu. U pet sati puk pjeva „Gospin plač“ po vijencu. U gradu se reponira Sanctissimum u 5 sati i u župnoj crkvi oko 7 sati.

Velika subota: U jutro se skinu platno i križ sa velikog oltara. U 7 sati je blagoslov vatre, koju zvonar naloži između crkve i škole. Iza toga „Lumen Christi“. Zatim se čitaju profecije i obavi blagoslov vode. Poslije toga je misa. Na gloria se odvežu zvona. Po podne u 6 sati svečanost Uskrsnuća. Na ovu svečanost treba pozvati pismeno Sresko načelstvo, općinu i vatrogasce. Općinu zamoliti da pale mužare. Procesija ide oko trga. Blagoslov se daje samo pred crkvenim vratima. Vatrogasce treba zamoliti da nose nebo. Kada se procesija vrati u crkvu pjeva se antifona, zatim verzikuli i dvije oracije – sub una conclusione. Zatim O tolika tajna i Bogu Ocu i blagoslov. Repozicija i Kraljice neba raduj se... U gradskoj kapeli se obavlja Uskrsnuće u 9 sati. Na Veliku subotu po podne u 3 sata ide kapelan u Nard blagosloviti jelo. Treba oglasiti red na procesiji Uskrsnuća. / Bilješka iza 1956. : Iz Narda ide odmah u Šag blagosloviti. Odnosno druge godine iz Šaga u Nard).

USKRS: U jutro u 4 sata blagoslivlja kapelan jelo i ide u Vinograce. Tamo drži misu a poslije mise blagoslovi jelo i ide u Bocanjevce. Tamo prvo blagoslovi jelo i oko 10 sati drži misu i propovijed. Na ručak dolazi kući. U župnoj crkvi se jelo blagoslovi u 4, 6, 7 i 8 sati. U 8 sati je školska misa a u 10 sati propovjed i velika misa. Pod misom pucaju mužari. Misa je „Coram Sanctissimo.“ Večernjica u 3 sata „Coram Sanctissimo.“

Drugi dan Uskrsa je misa u Bistrincima.

Treći dan Uskrsa je klečanje u Šagu.

U Bijelu nedjelju je misa u Nardu.

N B - U Vinogracima je na Uskrs misa samo, ako su u župi tri svećenika.

Sveti Josip (19. ožujka) Misu i propovijed u 9 sati kod oltara svetog Josipa. Ovu misu plaćaju majstori. Toga dana je veći broj ispovijedi.

Blagovijest (25.ožujka) Mise su kao u nedjelju.

Đurđevo (24. travnja) Misa i blagoslov polja u Vinogracima. Misa nije sa sakramentom. Toga dana je tamo i večernjica.

Markovo (25. travnja) Blagoslov polja u Valpovu i u Bistrincima. U Valpovu je misa u 9 sati. Večernjice nema.

/ Bilješka iza 1956.: I. četvrtak iza Markova misa i blagoslov žita jedne godine u Nardu, druge u Šagu. A tako i četvrtak pred Ilinje naizmjenice. To su kao Zavjetni dani ondje./.

Sveti Filip i Jakov (1. svibnja) (Crkveni god) i blagoslov polja u Bocanjevcima. Tamo je misa (sa sakramentom) a tako isto i večernjica.

/ Bilješka iza 1956.: God u Bocanjevcima od 1956. je 11. svibnja na Filipa i Jakova – preneseni).

Našašće svetoga Križa (3.svibnja)- Blagoslov polja u Marjančacima. Šag i Nard imaju blagoslov polja u koju nedjelju.

Majčin dan se drži u koju nedjelju u svibnju ovako: U petak ispovijed; U subotu rekvijem za pokojne majke. U nedjelju u 8 sati misa i propovijed djeci. U 10 sati misa i propovijed o majkama. Popodne u 2 sata propovijed za žene. (Bilješka olovkom – A. Z. Petovari: Ispada – tempore, - nije se slavilo samo za komunizma).

Klečanje u župnoj crkvi je na treću nedjelju po Uskrsu. Treba obaviti što svečanije. Ovako: U 6 sati se služi misa i izlaže Sanctissimum. U 8 sati misa. U 10 sati propovijed i misa sa asistencijom.

-Poslije podne od 2 – 3 sat za ljude / bilješka olovkom – Petovari – si posibile?

- od 3 – 4 sat za djecu

- od 4 – 5 za žene

od 5 – 6 propovijed, procesija oko trga i večernjica. Večernjica se drži ovako:

1. Mole se litanije Presvetog Imena Isusovog i molitve iz pečuškog molitvenika.
2. Antifona i dva versikula i dvije oracije sub una conclusionone.
3. Genitori , repozicija.

Za taj dan se odrede djeca da 4 muških i 4 ženskih adoriraju po ½ sata. Djevojke po deset za svaki sat. Ljudi po 4 – vero za svaki sat. Žena koliko dođe, kleče u klupama.

Sveti Florijan (4 svibnja) / *Bilješka olovkom župnika dr. Đuke Marića iza 1956.g. – Bilo bi dobro držati 2 misu u 8 sati /.* **ZAVJETNI DAN VALPOVA I DAN VATROGASACA** . Sveta misa u 9 sati. Zatim velika procesija kroz Miholjačku, Banovu i Pejačevićevu ulicu do kipa svetog Florijana. Tamo bude propovijed i izmole se molitve svetom Florijanu po dijecezanskom obredniku. Dok procesija ide zaustavi se svećenik kod kipa svetog Florijana u Miholjačkoj ulici i tamo izmoli navedene molitve iz obrednika.

/ Bilješka olovkom župnika dr Đuke Marića iza 1956.g.: Slavi se kao blagdan s dvije mise i večernjom.

Proсни dani: Prvi dan – ide procesija na groblje. Župnik služi prvu misu u 7,15 sati (de die); Poslije mise se obuče u plavi plašt, a kapelan u roketu i plavu štolu te klečeći pred oltarom počnu antifonu i psalam, zatim litanije Svih Svetih do Sveta Marijo. Tu se dignu i procesija krene. Kad stignu u groblje izmole pred oltarom psalam i molitve iza litanija Svih Svetih. Poslije toga služi kapelan tihu misu u plavom odijelu, a puk pjeva. Poslije mise pjevaju se verzi i antifone te molitve prosnih dana; Kad se to svrši, krene procesija natrag, a putem se pjeva: Oštri suče ... i naizmjenice moli po pet Očenaša. Kad se stigne u crkvu pjeva se Kraljice neba raduj se sa oracijom; Zatim svet, svet, svet i daje se blagoslov pacifikalom. Dan prije zvonar odnese odijelo i knjigu na groblje.

Drugi dan – ide se u gradsku kapelu, gdje je obred kao i prvi dan.

Treći dan – se ide križu prema Bocanjvcima (na Čakance). Tamo se otpjevaju sve molitve i procesija ide natrag. Pred crkvom se počne : Tebe Boga hvalimo..., zatim Kraljice neba raduj se i oracije. Svet, svet, svet i vadi se ciborij i daje blagoslov. Poslije toga služi se druga misa.

Spasovo : Nema ništa posebno. (Bilješka: Drugi dan treba početi devetnicu Duhu Svetomu – poslije mise).

DUHOVI: (U oči Duhova je blagoslov vode za krštenje. Služba počinje u 7 sati sa profacijama). Drugo sve kao na Veliku subotu.

Prvi dan: Na Duhove je misa u Bocanjvcima.

Drugi dan: je misa prema redu. Treba pripremiti obrezanu veliku hostiju za Marjančace. *(Bilješka sa crvenom olovkom župnika dr Đuke Marića: Drugi dan od 1954.*

Treći dan: je klečanje u Marjančacima. (ostenzorij je mali pa zato treba hostiju orezati.)

Nedjelja Presvetog Trojstva: U župi je misa u 8 i 9 sati, iza toga procesija u gradskoj crkvi tamo je velika misa i večernjica u 3 sata (Napomena: Dvorska grofova kapela posvećena je Presvetom Trojstvu – crkveni god).

TIJELOVO: U oči Tijelova (par dana) treba pozvati Srez i grofa na procesiju. Treba zamoliti općinu da načini sjenice i spremi barut i topove. Treba zamoliti Vatrogasno društvo da čine red u procesiji i da nose baldahin. Treba sastaviti raspored za procesiju ovako:

1. Križ
2. Valpovačka školska djeca sa zastavom
3. Seoska školska djeca
4. Vatrogasci sa zastavom
5. Muškarci sa zastavom
6. Seoske djevojke
7. Valpovačke djevojke i glazba
8. Seoske djevojčice u bjelini
9. Valpovačke djevojčice u bjelini
10. Svećenstvo i Sanctissimum
11. Predstavnici
12. Žene i bratovštine

Prva misa je u 8 sati - tiha(iza 1954. u 7 sati). Velika misa je u 9 sati bez propovjedi. Pod misom se konsekriira hostija i poslije pričesti stavi u pokaznicu koja stoji pripremljena i pokrije se velom. Poslije mise svećenik skine cazulu i zagrne plašt, uzme pokaznicu i zapjeva „Pange lingua i procesija krene.

Prva stanica (sjenica) je kraj Gospe na trgu (iza 1954. g. bila je uz crkvu kod križa). Kad se stiglo obavi se sve prema dijecezanskom obredniku (str. 85.).

Druga stanica (sjenica) u dvoru (iza 1954. g. kod Gospe na trgu). Obred sve kao kod prve.

Treća stanica (sjenica) je u parku (iza 1954. g. kod biste Katančića). Obred sve kao gore.

Četvrta je kod Katančićeve biste, sve kao gore (iza 1954.g. kod Miloševića u veži nasuprot crkve).

Procesija se vraća u crkvu. Pred tornjem se daje blagoslov a u crkvi se pjeva „Tebe Boga hvalimo“...Zatim Tantum ergo i Genitori... Sanctissimum stoji na oltaru. Na koncu je blagoslov. Iza repozicije Anđeo Gospodnji. U oktavi je svaki dan misa „Coram Sanctissimo.“

Druga nedjelja po Duhovima je klečanje u Vinogradima. Napomena: Od 1954. godine je to četvrta nedjelja.

Sveti Antun Padovanski (13. lipnja) – Ima mnogo ispovijedi. Treba prije konsekrirati više partikula. Prva misa je u ¼ 8 (iza 1954. je u 7) sati pjevana. Druga je misa i propovjed u 10 (iza 1954. je u 9) sati. Večernjice nema.

Sveti Alojzije (21. lipnja) Taj dan je svečanost prve svete pričesti. Misa je u 8 sati. Djecu se dovede u crkvu procesionalita. Prvopričesnici u bjelini stoje pred oltarom. Prije mise obavi se obnova Krsnog zavjeta. Prije same pričesti je govor djeci. Poslije mise posveta djece, a zatim procesija sa kipom svetog Alojzija oko trga i natrag u školu. Tu se prvopričesnicima podijele slike i kifle. Slike kupuje crkvena blagajna a kifle župnik.

Srce Isusovo – treba uoči toga dana navijestiti ispovijed za bratovštinu Presvetog Srca Isusovog i za Počasnu stražu. Prva misa je u 7 i ¼ kod velikog oltara „Coram Sanctissimo“ za bratovštinu Presvetog Srca Isusovog. Poslije mise litanije Srca Isusovog i posvetna molitva. Druga je misa kod oltara „Počasne straže.“ Poslije mise propovjed i svečano primanje članova, zatim pred velikim oltarom pred izloženim ciborijem molitva i posveta novih članova. Popodne od 4 – 5 sati ura klanjanja.

Nedjelja poslije Srca Isusovog: U Valpovu velika misa u 10 sati „Coram Sanctissimo“ bez propovjedi. Poslije mise je procesija sa Sanctissimom i kipom Presvetog Srca Isusovog oko trga. Treba zamoliti vatrogasce da nose nebo. Toga dana je misa u Bocanjevcima i procesija sa kipom Presvetog Srca Isusovog (bez Sanctissima) i bez večernjice.

Pohodjenje Gospino – (2. srpnja) Misa je u Marjančacima (bez večernjice).

Sveti Ilija – (20. srpnja) Misa je u Bocanjevcima u 9 sati (bez propovjedi, ova misa se plaća 40 dinara).

Sveta Marija Magdalena (22. srpnja) Crkveni god u Marjančacima pa je misa sa „Coram Sanctissimo“. Večernjica je sa presvetim. Treba prije orezati hostiju za pokaznicu.

Sveta Ana (26. srpnja). Misa i Bistrincima u 9 sati. Poslije mise ide procesija kipu svete Ane. Putem se pjevaju litanije Svih Svetih. Kada se tamo stigne obavi se pobožnost pred kipom a iza toga propovjed. Iza odmora kreće procesija natrag putem pjevajući. Večernjice nema. (Svećenik ima pravo na račun milostinje nešto pojesti i popiti, što crkveni oci plate.).

Velika Gospa (15. kolovoza) Prije mise u 10 sati ide procesija kipu na trgu. Putem se pjeva a tamo se izmole neke molitve Gospi i vraća se u crkvu gdje je misa bez propovjedi. Zvonar treba kod kipa postaviti dvije svijeće i otključati vrata ograde. Ključ se nalazio u općini kod redara.

Sveti Stjepan Kralj (20 kolovoza) God u Bistrincima. Misa i večernjica su s „Coram Sanctissimo.“

Sveti Bartol (24. rujna) God u Šagu. Misa i večernjica sa „Coram Sanctissimo.“

Mala Gospa (8. rujna) God u Belišću. Misa u 10 sati (bez sakramenta!). Ručak u velikoj kući kod baruna H. S. Gutmana. Večernjica u 3 sata.

Uzvišenje Svetoga Križa (14. rujna) Uvedi! – Procesija u groblje i tamo misa u 7 sati. Običaj je da se procesijom prije povratka pohodi i kip Lurdske Gospe kod groblja.

Sveti Matej (21. rujna) Blagoslov sjemena za sijanje.

Svete Ružarije (Prva nedjelja u listopadu) God u Vinogracima. Misa i večernjica sa presvetim. *Kasnije je crkva posvećena „Kraljici svete krunice.“*

Sveti Luka (18. listopada) Klečanje u Bocanjevcima. Prenosi se u nedjelju iza sv. Luke.

Krist Kralj (Nedjelja iza zadnje nedjelje u godini) Misa sa „Coram Sanctissimo.“ Poslije mise litanije Srca Isusovog i posveta Kristu Kralju. Popodne ura klanjanja „Počasne straže.“

Svi Sveti (1. studenog) Misa u Bocanjevcima. Tamo se poslije mise obavi opjev grobova. U Valpovu se u 2 sata drži večernjica u groblju. Mole se litanije Svih Svetih. Iza večernjice molitva za sve pokojne prema pečuškom molitveniku i opjev tumbe sa libera. Poslije toga opjev grobova. Prvo se opjevaju grobovi ovdje pokopanih svećenika a poslije toga ostali – po želji vjernika. Taksa za opjev groba u Valpovu je 5 – 10 dinara. U selu 5 – 10 dinara ili peškir.

U Belišću – u 2 sata večernja sa molitvom za pokojne i libera u crkvi. Zatim opjev grobova. Taksa je kao u Valpovu. U 6 sati večernjica u župnoj crkvi. Prvo je propovjed a onda litanije Svih Svetih, molitva za sve pokojne, zatim opjev kod tumbe; Obavlja se ovako: Sve kao kod pokopa, t. j. „Hodite zapjevajmo“ ... , zatim Blagoslovljen Gospod Bog Izraelov. Poslije antifone slijedi libera i oracija. Poslije opjeva pred velikim oltarom moli se Anđeo Gospodnji i Očenaš za pokojne.

Dušni dan (2. studenog) U 8 ¼ sati rekvijem u župnoj crkvi. U 8 sati rekvijem na groblju. Poslije toga opjev grobova.

Sveta Kata (25 studenog) God u Nardu. Misa i večernjica sa presvetim.

BEZGRJEŠNO ZAČEĆE (8. prosinca) God župne crkve. Misa i večernjica sa Presvetim.

Sveti Ivan (27. prosinca) blagoslov vina.

VI. FILIJALE I NJIHOVI PRIVILEGIJI

Mise u filijalama po starom običaju i odredbi biskupa služe se po filijalama po redu tako; Da u Bocanjevcima, Bistrincima, Nardu i Šagu bude misa (barem) jednom mjesečno a u Marjančacima i Vinogracima svaki drugi mjesec, ako je moguće. Inače pojedine filijale imaju ovako:

- Bocanjevci : a) Sveta Tri Kralja blagoslov vode i misa bez večernje

- b) Svijećnica blagoslov svijeća i misa bez večernje
- c) 4 dana za božićnu i 4 dana za uskrsnu ispovijed
  - d) Blagoslov jela i misa na prvi dan Uskrsa
  - e) Sveti Filip i Jakov god i blagoslov polja
  - f) Procesija u nedjelju poslije Presvetog Srca Isusovog
  - g) Misa na prvi dan Duhova
  - h) Misa (bez propovjedi) na svetog Iliju
  - i) Klečanje na svetog Luku (nedjelje iza svetog Luke)
  - j) Ponoćka na izmjenju sa Bistrincima
  - k) Svaki utorak misa i škola
  - l) Na Sve Svisvete misa, poslije opjev grobova
  - lj) U „Adventu“ bude na ispovijedi oko 500 a u korizmi nešto više.

2. Bistrinci :

- 4 dana za božićnu i uskrsnu ispovijed
- Misa i procesija na svetu Anu
- God na svetog Stjepana Kralja
- Misa na drugi dan Uskrsa
- Klečanje na treći dan Božića
- Ponoćka naizmjenice sa Bocanjecima
- Svaku drugu srijedu (ili ponedjeljak) misa i škola
- Blagoslov polja na Markovo
- U adventu bude ispovijedi između 300 i 400
- U korizmi bude na ispovijedi između 400 do 500

3. Nard:

- Klečanje na svetog Valentina (14. veljače)
- 3 dana za božićnu i 3 dana za uskrsnu ispovijed
- Misa na Novu godinu
- Ledeni četvrtak na izmjenju sa Šagom (misa se plaća 35 dinara)
- God na svetu Katu
- Svake druge subote ili ponedjeljka misu i školu
- Blagoslov jela na Veliku subotu popodne u 3 sata
- U adventu bude na ispovijedi oko 350
- U korizmi bude na ispovijedi do 400

4. Šag:

- Po 3 dana za božićnu i uskrsnu ispovijed
- Klečanje na treći dan Uskrsa
- God na svetog Bartola
- Ledeni četvrtak naizmjenice sa Nardom (misa se plaća 35 dinara)
- Svaku drugu srijedu ili subotu misa i školu
- U adventu ispovijedi ima oko 250 do 300
- U korizmi na ispovijedi obično kao i adventu do 300

5. Vinograci:

- Dva dana za božićnu i uskrsnu ispovijed

- Misa i blagoslov polja na Đurđevo (24.travnja)
- Klečanje na 2. nedjelju po Duhovima (od 1954.)
- God na 1, nedjelju u listopadu (sv. Ružarije)
- Blagoslov jela na Uskrs u jutro u 5 sati
- Svake druge subote misa i škola
- U adventu ima ispovijedi oko 250, isto tako malo više u korizmi.

6. Marjančaci:

- Dva dana za božićnu i uskrsnu ispovijed
- Blagoslov polja na Križevo (3. svibnja)
- Klečanje na treći poslije 2.đan Duhova
- Misa na Pohodjenje Gospino (2. ožujak)
- God na Mariju Magdalenu
- Po mogućnosti svaka dva mjeseca misa
- U adventu ima ispovijedi oko 180, također u korizmi

N B Prigodom božićne ispovijedi blagoslivlja se jabuke i med za Božić na svim selima.

7. Belišće:

- Misa u školi o božićnoj ispovijedi
- Misa u školi o uskrsnoj ispovijedi
- Misa na prvoj pričesti
- God na Malu Gospu na groblju

VII. POPIS SVEČARACA KADA JE VIŠE ISPOVIJEDI

1. Sveti Antun pustinjač 17.1. – misa kod oltara sv. Antuna
2. Sveti Fabijan i Sebastijan 20.1.
3. Sveti Apolonije 9.2.
4. Sveti Valentin 14.2.
5. Sveti Matija 24.2. blagoslivlja se sjeme
6. Četrdeset mučenika 10.3.
7. Blagovijest 25.3.
8. Sedam žalosti B D Marije
9. Sveti Josip 19.3.
10. Sveti Antun Padovanski 13.6.
11. Sveti Vid 15.6.
12. Sveti Ilija 20.7.
13. Sveta Ana 26.7.
14. Sveti Stjepan Kralj 20.8.
15. Uzvišenje sv. Križa (procesija)
16. Sveta Terezija od Djeteta Isusa (misa kod njenog oltara- u obnovi je uklonjen)
17. Sveta Terezija 15.10.
18. Sveti Luka 18.10.
19. Sveti Šimun i Juda 28.10.
20. Sveti Toma 21.12. – blagoslov jabuka za Božić
21. Sveti Ivan apostol 27.12. blagoslov vina

OBIČAJI ŽUPE VALPOVO – OD 1956.

I PODRUČNIH FILIJALA

I. OPĆENITI OBIČAJI ŽUPE

1. **Svete mise:** Običnim danima u ½ 7 župnik, u 7 sati kapelan. Dok jedan misa drugi je u ispovjedaonici svaki dan. Ljeti su mise u 6 sati i u ½ 7 radi poslova naroda.

-Nedjeljama i zapovijedanim a i nezapovijedanim blagdanima: mise su u župi u 8 i 10 sati, a poslije podne i navečer već prema godišnjem dobu od ½ 6 do ½ 7 na večer. Kod večernih misa od pričesti pjevači počinju pjevati litanije Majke Božje (odnosno 1. nedjelje u mjesecu litanije Srca Isusova) i sve svršava običajnom večernjom. Anđeo Gospodnji i Oče naš za vjerne mrtve. Prve nedjelje u mjesecu u 10 sati Coram Sanctissimo.

-Po filijalama: mise idu po ovom redu: Bocanjevci, Bistrinci, Nard, Šag, Vinograci, Marjančaci (od svibnja do Svijh Svetih i Belišće na groblju) tako da svakog mjeseca – po mogućnosti – bude misa u svakom selu. Zato se drže mise vani svake nedjelje i blagdana a spašava se i trinacijama i večernjim misama. Redovito u takve dane ima župnik 2 mise i 2 propovijedi prije podne u župi, a kapelan misu i propovijed u filijali, i večernju misu s čitanjem kršćanskog nauka u župi.

2. **Večernjice:** se drže u župi svake subote prema godišnjem dobu navečer. Prvo se moli krunica pa litanije lauretanske, pjeva se Marijina antifona, Svet, svet... O tolika tajna ... Blagoslov, Ne ostavi nas nigda... Anđeo Gospodnji, Očenaš za mrtve, na kraju Marijina pjesma.

U svibnju: svaku večer: Pjesma Mariji, neke dane duhovno štivo i moljenje litanija, a neke opet bez štiva pjevanje litanija, antifona. Marijo svibnja kraljice, Svet... i redom dalje na kraju Kraljice neba... i 2, kitica pjesme od početka.

U listopadu: svaku večer: Pjesma Mariji, krunica, litanije, večernju antifonu. Kraljice zdravo – redom dalje, na kraju Kraljice svete krunice.

Uoči 1. petka: navečer malo kasnije Gecemanska ura – po knjižici a na 1. petak večernja misa i večernjica kao 1. nedjelje.

3. **Krštenja, vjenčanja, ukopi:** Obavljaju se prema dijecezanskom obredniku.

1. Krštenja: svaki dan prije podne, ali većinom radi radnika nedjeljom iza velike mise u župnoj crkvi.
2. Vjenčanja: se radi radnika obavljaju većinom nedjeljom popodne (nikako ne subotom radi nedjeljnih dužnosti). Mladenci dolaze na upis obično subotom po podne, na nauk četvrtak prije vjenčanja popodne, na ispovijed i pričest na dan vjenčanja u jutro. Svi se vjenčaju u župi radi brojnih filijala, osim ako je misa baš u filijali mladenaca, a oni su za vjenčanje odmah iza mise.

Ukopi: su s plaštem ili bez plašta. Ako bolesnik odbija pomast, nema ni ukopa ni zvonjenja, ako umre naglo a nije bio redoviti vjernik nije išao na redovitu uskrsnu dužnost, ukop je jednostavan i jedno zvono (isto je ako se konkubinarac na samrti ispovijeda. Djeca mala u Valpovu se blagoslove kod crkve pred sakristijom, pa dalje idu sami. U filijalama pokapaju sami, pa se grob blagoslovi kod prvog pokopa odraslih. Djeca do 1 godine blagoslove se u dvorištu. Od 1 – 7 godine ako hoće u bijelom plaštu. Zvonjenje: Do 1 godine malo zvono – srednje i malo; Od 1 – 7 godine srednje i malo i srednje; Od 7 – dalje veliko i sva tri.

4. **Pobožnost prvih petaka:** Uoči prvog petka prije podne u 10 i poslije podne u 4 sata ispovijed djece, a od 5 poslije podne ispovijed odraslih. U večer Gecemanska ura. Na sam prvi petak u jutro ispovijed od 5 sati u jutro. U ½ 7 pjevana misa Srca Isusovu (nakana štovatelja), iza nje pred ciborijem se moli litanije Srca Isusova i otprošnja za 1. petak. O tolika tajna, blagoslov, pjesma Blagoslovljen budi Bog. Na večer: misa (pričest potrebnima) i večernjica Srca Isusova.

Prva subota: U jutro tiha misa i pod njom krunica s fatimskim zazivima te moljenje litanija Majke Božje. U večer to subotom.

5. **Posebne pobožnosti:** Uoči goda župe *Bezgrješnog začeca* devetnica – iza zornica mole se litanije M. B. i molitva Bezgrješnoj iz molitvenika Srca Isusova a tri dana prije blagdana to navečer s večernjicom. – U utorak poklada po podne 5 – 6 sati, sat pokorničkog klanjanja pred Sakramentom. U korizmi petkom u 3 – 5 (po vremenu) Križni put vodi svećenik a nedjeljom u 3 sata popodne časna sestra. Nedjeljama iza večernje mise korizmena propovijed i ljubljenje moći sv. križa (dva svećenika). Za Josipovo devetnica se obavlja s litanijama i moli iza rane mise. Pred Duhove se obavlja devetnica prema dijecezanskom obredniku. Svetom Antunu se obavlja trodnevica pred oltarom mu s molitvama. Za Alojzijevo tri večeri prije večernjice s mladeži kao priprava.
6. **Vjeronauk** s djecom drži se u župi preko cijele školske godine od rujna do lipnja (poštujući njihove praznike) sa svakim razredom 2 puta tjedno po rasporedu. – Po filijalama se drži mjesečno jednom preko godine skupa s djevojkama iza misa, odnosno prije večernjica. Iza Uskrsa polovicom svibnja drže vjeronauk tri puta tjedno u svakom selu župnik i kapelan odlazeći onamo biciklima. U većini sela pomažu u vježbama molitava starije djevojke ili žene. – Prva pričest je s 2. razredom koncem lipnja, ili prvih dana srpnja.
7. **Kršćanski nauk** s djevojkama u Valpovu je svakog četvrtka u večer o zvonu. Po filijalama iza mjesečnih misa. A napose za vrijeme adventskih i korizmenih ispovijedi. - S mladićima u Valpovu (pokušaj) svakog četvrtka iza djevojačkog nauka. U filijalama u večer za advent i korizmenu ispovijed.
8. **Godovi i klečanja** U župi, a na filijalama, na god 2 mise, u 8 i 10 sati prije podne s propovijedi. Po podne večernjica. Klečanja se obavljaju vrlo svečano. Iza rane mise je izlaganje Presvetog Sakramenta. Iza toga satovi klečanja po staležima do velike mise djevojke, iza te mise starije žene, pa djeca, muškarci, žene mlađe, svi zajedno. A svi isprepleću molitve s pjesmama i kratkim nagovorima svećenika.
9. **Blagoslov žita** se obavlja po svim filijalama u svoje dane po obredniku. Ili u crkvi pred oltarom, ili u crkvenom dvorištu. Svećenik mora ponijeti Trojstvo i Jedinstvo iz župe.
10. **Blagoslov kuća** se obavlja po filijalama od Božića po rasporedu. U Valpovu uoči Bogojavljanja, ulica prema Belišću pa redom Kolodvorska i naokolo.
11. **Adventske i korizmene ispovijedi** U župi prije svake zornice od ½ 6 i poslije zornice. Isto tako prije misa i poslije misa u korizmi svaki dan, napose nedjeljama. Tako zvane velike ispovijedi nemam, ali se pozove i navijesti strani ispovjednik za koji svetac ili nedjelju. – Po filijalama je ispovijed u jutro i po podne pa navečer u njihove dane. Bocanjevci 4 dana, Bistrinci 4 dana, Nard 3 dana, Šag, Vinograci i Marjančaci po 2 dana. – U adventu se prilikom ispovijedi blagoslove jabuke i med za Božić.
12. **Propovjedi i navještaji** Nedjeljom na ranoj misi, koja djeca recitiraju i oni čitaju i Poslanicu – svećenik pročita evanđelje pa župske obavijesti i onda održi kraću propovijed. – Prije velike mise u 10 sati ide na propovjedaonicu i kleči dok pjevaju Dođi Duše presveti... Onda izmoli Očenaš, Zdravo Mariju i Slava Ocu (ne križa se), ustane i kaže: A sad ustanite i poslušajte današnje sveto Evanđelje uzeto iz Evanđelja sv.... glava ... redak ...koje glasi. Na kraju poljubi Evanđelje i kaže: To su riječi današnjeg sv. Evanđelja. A sad poslušajte ženidbene navještaje: Prema propisima sv. Majke Crkve ženi se N. N. sin Na- rođ. u mjestu i uzima N. N.... Iza toga pročita obavijesti za slijedeći tjedan. Tada je propovijed. Na kraju Amen – križ – i dole .

II. OBIČAJI PO REDU PREKO CIJELE CRKVE GODINE

- 1. Advent :** Zornice su svaki dan pjevane mise „Rorate“ u 6 sati u jutro. Prije je Anđeo Gospodnji. Prije nje pol sata ispovijed, pod konac Adventa i ranije. Na filijalama ispovijed od 5 sati u jutro i poslije dok ima. Tih dana tamo mali ciborij u oltaru. Ispovijedi po filijalama, prema veličini i danu. Prvo Marjančaci 2 dana prije 1. nedjelje adventa, svrši s misom u nedjelju u jutro. (Blagoslov jabuka svuda). Onda Bocanjevci, nedjelja prije podne misa pa 4 dana. – Za Bistrince i Vinograce radi radnika je važno da imaju ispovijed subotom, pa da se mogu pričestiti nedjeljom. – Iz Belišća dođu u Valpovo zadnju nedjelju adventa (i na Cvjetnicu) najviše. – Za Bezgriješno začće – god župne crkve obavlja se devetnica iza zornica od 29 studenog. A zadnja 3 dana večernjica i veća prilika za ispovijed. – Treće nedjelja adventa je nedjelja protiv pijanstva i zato je za veliku misu propovjed o tome. 21. prosinca na dan svetog Tome je blagoslov jabuka i meda u župi.
- 2. BOŽIĆ :** Božićna misa ponoćka u župi i prvotno u Bistrincima radi radnika (ako su 2 svećenika, onda u Nardu ili Bocanjevcima. Pastirska misa u Vinogracima. Velika misa u Šagu ili Nardu (Bocanjevci). U župi dakako pastirska i poldanica i večernja misa. Drugi dan Božića u župi u 8 i 10 sati i navečer, i u Šagu (prema tom koliko je bilo prvi dan). Treći dan Božića – blagoslov vina u župi. U Bistrincima klečanje i dvije mise u 8 i 10 i satovi klečanja. Početak blagoslova kuća. Četvrti dan Božića rana misa iza nje blagoslov djece od najmanjeg pa dalje, ako to nije bilo na prvi dan Božića popodne.
- 3. Stara godina** u jutro misa u 7 sati; U večer u 6 sati sa zaključnom propovjedi, čitanje godišnjeg pregleda života župe. Onda večernja Srcu Isusovu iza pjevane litanije i molitve, Tebe Boga hvalimo... molitva, O tolika tajna to je..., Blagoslov itd.
- 4. Nova godina** Mise u župi kao redovito. Toga dana je po redu misa i u Nardu.
- 5. Prije Tri Kralja** je blagoslov vode pa onda blagoslov kuća u Bocanjevcima, tako da završi misom na Tri Kralja ondje. *Uoči Tri Kralja je blagoslov vode u župi i to popodne u 2 sata a onda blagoslov kuća u Valpovu u ulici prema Belišću. Za blagoslov vode treba naći kola da dovezu 4 manja bureta vode. Blagoslov je po rimskom obredniku. Blagoslov kuća u Valpovu nastavlja se na Tri Kralja popodne Kolodvorskom ulicom, pa Zrinsko – Frankopanska, pa redom. Iza Valpova je Novo Belišće na redu.*
- 6. Svijećnica** 2. veljače u župi su mise kao nedjeljom i na blagdane. Prije mise u 10 sati je blagoslov svijeća, koje se dijele ministrantima i pjevačima. Procesija prođe kroz sakristiju na glavna vrata. Propovjed pod misom iza evanđelja od oltara. Toga dana je misa i blagoslov svijeća i u Bocanjevcima.
- 7. Sveti Blaž** 3. veljače je misa u 7 sati (ne u crnom), iza nje blagoslov svijeća po rimskom obredniku, pa uz pričesnu ogradu je blagoslov grla što obavljaju oba svećenika.
- 8. Sveti Valentin** 14. veljače klečanje u Nardu po ustaljenom redu klečanja po filijalama, 2 mise ondje, iza 1. mise sat djevojaka, pa velika misa i propovjed, pa starije žene, djeca, muškarci , žene, pa svi. (U Valpovu bude više svijeta na misi i ispovijedi – zabilježio je župnik Petovari).

KORIZMA

1.Čista srijeda (Pepelnica) Utorak je popodne sat zadovoljštine za uvrede: izloži se Sakrament iza propovjedi i provede se sat u molitvi žalosne krunice, litanije Srca Isusova itd. Na samu čistu srijedu u jutro je redovita misa a prije nje je blagoslov pepela i pepeljenje (pepeo je od grančica prošle Cvjetnice). Svakog petka kroz korizmu je popodne u 4 sata Križni put u crkvi po molitveniku Srca Isusovom, na kraju blagoslov pacifikalom. Kapelan je kroz korizmu po filijalama gdje obavlja uskrсну ispovijed, nauk s djecom i djevojkama, a uvečer s mladićima. Po podne ima Križni put. Svake nedjelje u župi iza večernje mise je korizmena propovjed i iza nje ljubljenje moći svetog Križa.

2. Uskrsna ispovijed po filijalama navještena je prije i to:

- Marjančaci 2 dana
- Bocanjevci 4 dana
- Bistrinci 4 dana (da bude subotom radi radnika)
- Nard 3 dana
- Vinogranci 3 dana (subota radi radnika)
- Šag 2 dana

U Valpovu (i za Belišće) je svaki dan prije i poslije mise, napose nedjeljama. Najviše bude baš iz Belišća na Cvjetnicu (dobro, ako može biti još jedan svećenik). Ali bude mnogo i na Sedam žalosti B. D. M. Upozoravati valpovčane da dođu prije, ne zadnje dane.

3. **Sveti Josip** 19. ožujak zapovjedani blagdan, mise su u 7 i 10 sati pjevana pa propovjed. Misa je na nakanu majstora; Bude i mnogo ispovijedi.
4. **Blagovijest** 25 ožujka je nezapovjedani blagdan, mise su u 7 sati, i 10 sati pjevana misa i ima više ispovijedi.
5. **Sedam žalosti B. D. Marije** mnogo ispovijedi. U 7 sati je pjevana misa.
6. **Za Glušnicu** se zastru sve slike po crkvi i svi kipovi. To je nedjelja pa i propovijed *protiv psovke*. Na kraju mise: Blagoslovljen budi Bog – pjevati i posebna molitva zadovoljštine za psovke pape Pija XII.
7. **Uoči Cvjetnice** ispovijed bolesnika i nemoćnika, u petak je u Belišću, a u subotu u Valpovu.
8. **Na Cvjetnicu** u 10 sati blagoslov grančica, dijele se ministrantima, pa procesija kroz sakristiju na glavna vrata, pa pjevana Muka po Mateju.
(Lamentacije po novim obredima nema na Veliku srijedu.)
9. **Veliki četvrtak** prije podne nema ništa a na večer u 6 – 7 sati večernja misa, nagovor iza Evanđelja (pranje nogu), pričest vjernika, raskrivanje oltara, pa klanjanje na oltaru M. B. Radne do ponoći po najavljenim satovima.
10. **Veliki petak** prije podne u ½ 11 – ako je povoljno vrijeme Križni put na groblju. – Po podne u 3 sata (ili 4) početak je obreda. Iza toga privatno klanjanje pred Božjim grobom. Od 7 – 8 sati u večer zajedničko klanjanje sve župe sa župnikom na čelu. Na kraju je ljubljenje moći sv. Križa.

Velika subota po podne i ½ 3 blagoslov jela u Nardu i Šagu (upozoriti na post i nemrs do ponoći). – Početak obreda u ½ 11 u noći (može i ranije). Preko cijelog dana privatno klanjanje kod Božjeg groba. – *Obredi po redu i propisu, blagoslov vatre između sakristije i crkve. – Iza mise skraćeno uskrsnuće kod Božjeg groba, prijenos Sakramenta na glavni oltar. – Sve po dijecezanskom obredniku do kraja.*

U S K R S

- I. **dan** – Blagoslov jela u Valpovu u 6 sati pa u 7 sati u jutro. U 8 prva misa. U Vinograncima u ½ 8 sati misa pa blagoslov jela iza nje, a u Bocanjevcima u 9 sati blagoslov jela, pa u 10 sati misa.
- II. **dan Uskrsa** ne zapovijedani blagdan . Mise u župi u 7 i 10 sati i navečer, te u Nardu ili Marjančacima.
- III. **dan Uskrsa** je klečanje u filijali Šag i ondje 2 mise: u 8 i ½ 11 sati.

Đurđevo (po starom) 24. travnja misa u 9 sati i blagoslov žita u Vinogradima. Taj dan je ondje i večernjica

Markovo 25. travnja u župi u 8 sati misa (Rogationum) i iza nje blagoslov žita (u crkvi), samo se kroz sakristiju iziđe i obiđe dvorište uz crkvu, pa ulaz na glavna vrata. – *Nedjelja iza Markova blagoslov žita iza mise u Bistrincima.* – *Četvrtak iza Markova naizmjenice u Nardu 1 godinu, pa u Šagu misa i blagoslov žita u 9 sati (zavjetni četvrtak). Drugi imaju blagoslov žita u 1. moguću nedjelju kad misa ondje bude.*

4. nedjelja po Uskrsu – klečanje u župnoj crkvi. Prva misa iza 6 sati tiha pa iza nje izlaganje Presvetog Oltarskog Sakramenta i sat klečanja starijih žena. U 8 sati je dječja misa pa sat klanjanja filijalaca iz svih sela skupa. U 10 sati propovjed pa svečana misa (sa asistencijom, na filijalama nema mise) i onda klečanje počinje Počasne straže, pa redom po staležima satima. U večer iza 6 sati večernja misa, pjevanje litanija Srca Isusova iza Tebe Boga hvalimo..., O tolika tajna... Blagoslov... Završetak.

1. svibanj dan sv. Josipa Radnika, misa u župi u 8 sati pjevana na oltaru sv. Josipa. U Bocanjecima u 9 sati misa pa blagoslov žita (bivši god) i večernjica. 1. svibanj večernjica u župi (obično mjesto antifone Marijo svibnja kraljice, na kraju Kraljice neba...

3. svibnja Našašće sv. Križa misa u 9 sati pa blagoslov žita u Marjančacima.

4. svibnja sv. Florijan, zavjetni dan Valpova; misa u 8 sati, pa litanije Svih Sv. i pobožnost sv. Florijanu po obredniku.

11. svibnja preneseni dan sv. Filipa i Jakova ap. – god u Bocanjecima 2 mise ondje.

Proсни dani: Sada se drži jutarnja pjevana misa u župnoj crkvi, a iza nje po obredniku se mole litanije Svih Svetih i pripadajuće molitve, a zatim se pjevaju molitve – preporuke i na kraju se mole litanije Lauretanske, a pjeva se Kraljice neba.

Spasovo: Na velikoj misi iza Poslanice se makne kip Alleluja – kip s oltara (skinuti ga prije) a iza evanđelja se ugasi i odnese Uskrsna svijeća. U petak *iza Spasova* iza 1. mise moli se mjesto redovitih molitava devetnica Duhu Svetom (i u nedjelju iza rane mise).

DUHOVI : se slave svečanom misom u župi (kađenje pod misom) i toga dana je obavezna misa u Bocanjecima (ima oltar Duha Svetoga). II. DAN DUHOVA je klečanje u Marjančacima po običajnom redu (Pazi! treba obrezati rub velike hostije, jer ne stane redovita u monstrancu)

TIJELOVO : Na sam dan u četvrtak bude velika misa s izloženim sveto otajstvom i blagoslov na kraju.

Vanjska proslava je u nedjelju iza Tijelova – Napomena tadašnji državni režim nije dozvoljavao procesije po ulicama pa je župnik upriličio slijedeće: *U dvorištu kraj crkve su se načinile zato 4 sjenice, pa onda iza velike mise u 10 sati izlazi procesija u dvor. Kretao se samo križ i ministranti, te djevojčice u bjelini, a iza neba crkveni odbornici i pjevačice. Ostali vjernici su se rasporedili po dvorištu: djeca uz zgradu č. sestara, pa djevojke te muževi, a od sakristije uz crkvu žene. Sve prema obredniku, a na kraju svi ulaze 3 po tri na glavna vrata u crkvu.*

Srce Isusovo se slavi pjevanom misom u jutro i na kraju nje pred izloženim sakramentom molitva oproštenja i blagoslov. Toga dana je pjevana misa i pobožnost i u Nardu u 9 sati.

U nedjelji u osmini Srca Isusova iza velike mise u 10 sati izlazi u dvor kraj crkve procesija s kipom Srca Isusova, prođe oko dvorišta 3 po 3 i uđe na glavna vrata u crkvu, tada se izloži Presveti sakrament i izmoli molitva – otprošnja Srcu Isusovu i obavi blagoslov. – Te nedjelje misa i pobožnost su i u Bocanjecima.

Antunovo : privuče mnogo svijeta za ispovijed. Zato se ispovijeda od 5 sati. U 7 je prva tiha misa, pričest svakog sata. U 9 sati propovjed i pjevana misa kod oltara sv. Antuna. Već uoči bude trodnevnica i ispovijedi.

Alojzije, zaštitnik mladeži – u jutro pjevana misa i propovjed djeci uz kip. Po mogućnosti pričest djece, koja mogu doći u jutro za konac godine. Prema prilikama, ako nisu blagdani, trodnevnica uoči dana.

Sveti Ivan Krstitelj – jutarnja misa na oltaru sveca.

Prva pričest koncem lipnja ili početkom srpnja, iste nedjelje za svu župu. Ili svi u župnoj crkvi u 7 sati u jutro, ili u Vinogracima, odnosno Bocanjecima za ta dva sela. Svečano: ulazom prvopričesnika na glavna vrata, pa obnova krsnoga zavjeta kod krstionice. Iza mise djeci se dijeli po tri kifle i kolači svaki u vrećici (kolače i brašno donesu prije). Po podne u 4 sata posebna večernjica za djecu: mali ispit za sve posjetnike vjeronauka, pohvala revnih, posveta Prečistom Srcu Marijinom, blagoslov pacifikalom, dijeljenje škapulara.

IV. **nedjelja po Duhovima** – klečanje u Vinogracima. Ondje 2 mise i satovi klečanja: prvo djevojke pa dalje kao u filijalama.

Pohodjenje B. D. Marije 2. srpnja; Misa u 9 sati pjevana i propovjed u *Marjančacima*.

Sveti Ilija 20. srpnja, prorok misa je u Bocanjecima u 9 sati jer je Zavjetni dan.

Sveta Marija Magdalena 22. srpnja. Crkveni god u Marjančacima. Ondje su 2 mise u 8 i ½ 11 sati i popodne večernjica.

Sveta Ana 22. srpnja. Misa u Bistrincima u crkvi u 9 sati i propovjed te procesija običajna sad nije moguća, već vjernici idu za se do kapele sv. Ane na Dravi. Svećenik ondje izmoli s pukom bez službene odjeće molitvu sv. Ani i Očenaš. (Vlasti nisu davale dozvole za obavljanje javnih crkvenih pobožnosti).

VELIKA GOSPA: (15. kolovoza) U župi ništa posebno osim blagoslova ... iza velike mise – Rimski obrednik 444. Običaj je da mnogi idu na hodočašće u Aljmaš. (Vidi Spomenicu župe, A – IX – 2).

Sveti Stjepan Kralj (20. kolovoza) crkveni god u Bistrincima. Ondje 2 mise u 8 i ½ 11 i po podne večernjica.

Sveti Bartol apostol (24. kolovoza) Crkveni god u Šagu. Ondje 2 mise, tiha u 8 sati te propovjed i pjevana misa u ½ 11 i poslije podne večernjica.

Mala Gospa (8. rujna) God na groblju u Belišću. Tamo se služila misa u jutro i večernja misa, jer su tamo radnici vezani za posao.

Uzvišenje sv. Križa (14. rujna) Kapela na groblju u Valpovu je posvećena tom otajstvu, s toga je tamo misa u jutro u 7 sati.

Sv. Matej apostol (21. rujna) Dan kada se blagoslivlja sjemenje za sisanje polja. U Rimskom obredniku blagdan za Malu Gospu str. 448.

Prva nedjelja listopada blagdan Presvetog Ružarija B. D. Marije. Crkveni god u Vinogracima i ondje 2 mise: u 8 sati tiha i ½ 11 pjevana, te poslije podne večernjica. Sve se mise služe ondje De S. Rosario (na početku misala octobris ili 7. X.) : Gloria, comunio, dominica, Tantum ergo, Credo, Praefatio B. M. V. (rješenje dr. Benković).

Kroz mjesec listopad – u župi svaku večer u 6 sati večernjice s Presvetim Oltarskim Sakramentom. Prije početka je krunica.

Nedjelja najbliža sv. Luki evanđelistu: Klečanje u Bocanjecima. Ondje su 2 mise i satovi klečanja po običaju u filijalama.

Zadnja nedjelja u X. mjesecu – blagdan Krista Kralja: U 10 sati propovjed o tome pa svečana misa. Na kraju izlaganje Presvetog Oltarskog Sakramenta, izmole se litanije Srca Isusova i posveta Kristu Kralju, pa blagoslov.

Svi Sveti (1. studeni) Svete mise osim u župi i u Bocanjecima. Ondje iza misa blagoslov grobova, pa povrat kapelana kući za ručak. Poslije podne u 2 sata u Valpovu u grobljanskoj kapeli pobožnost za sve vjerne mrtve: kratki nagovor, litanije Svih Svetih – s odgovorom – moli Boga za njih, pa Izbavi me Gospodine... i blagoslov tumbе. Iza toga blagoslov grobova svećenika (10) pa onda redom dalje. - Isto u 2 ½ poslije podne u Belišću blagoslov grobova, pa iza 4 sata poslije podne ondje posljednja misa u godini.

Dušni dan – 2. studeni: Uoči navečer je u župnoj crkvi oko ½ 6 sati večernja misa i pod njom krunica sa 6 otajstava za pokojne pa odmah iza nje: nagovor o Dušnom danu. (pjevači: Bože Oče, duše vjerne...) Iza propovjedi zapjeva župnik : *Pomolimo se za pravovjerne mrtve* i pjeva naizmjenice sa pjevačima kao na ukupu a stoji pred oltarom pokrivenim crnim tepihom. *Pjevači: Izbavi me, Gospodine ...* a svećenik ide k tumbi i obavi opjelo kao kod rekvijema s molitvom za sve. – Tada pjeva s pjevačima naizmjenice: *U rajске dvore ...* Ide k oltaru pa moli 6 očenaša za oprost. Iza toga Anđeo Gospodnji pa odlazi a pjevači pjevaju: *Vjernim mrtvim ...Na crkvi se zvoni pol sata na mrtve.*

Dušni dan (2. studeni) Na sam dan u jutro od ½ 6 tiha misa u župnoj crkvi. U ½ 7 pjevani rekvijem u župnoj crkvi. U 8 sati pjevani rekvijem na groblju, pa iza njega blagoslov grobova.

Nedjelja Zahvalnica je prva nedjelja iza Svih Svetih – za primljene darove u prošloj godini. Propovjed o zahvalnosti Bogu. Djeca drže na pripremljenim pladnjevima razne darove i donose na Prikazanje na oltar: žito, kukuruz, brašno, kruh, razno povrće, voće, hostije, vino i drže oko oltara. Svećenik sve okadi na Prikazanje. Na kraju mise: Tebe Boga hvalimo...

Sveta Katarina Aleksandrijska (25. studeni) Crkveni god u Nardu i ondje 2 mise, u 8 i ½ 11 sati i poslije podne u 2 sata večernica.

Ovim je završen „OBIČAJNIK“ župe Valpovo prema praksi do godine 1933. kojeg je napisao valpovački župnik dr Marko Baličević.

Također je nastavio pisati „OBIČAJNIK“ župe Valpovo – „Ponovljen 1956. godine valpovački župnik dr Đuka Marić.

Pregled obrasca sa ovjerom je izvršio dekan i župnik petrijevački prečasni Franjo Jungert, sa nadnevcima potpisom i žigom „Dekanatski ured valpovačkog dekanata (M P): 20. prosinca 1963. ; 17. prosinca 1965. ; 21. lipnja 1973. ; i 12 lipnja 1985. godine. (Prvi dio „Običajnika“ do 1933.g. nema ovjerovitelja).

Dragan Milošević